

*Základní škola a mateřská škola Barrandov
Chaplinovo nám.1/615
Praha 5 - Hlubočepy*

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Vypracovaly: Vychovatelky školní družiny

1. Východiska

Východiskem pro zpracování vzdělávacího plánu školní družiny je umístění naší školy, ve které školní družina působí, v těsné blízkosti chráněného území Prokopského a Dalejského údolí.

U dětí, které žijí na sídlišti Barrandov a jejich rodiče jsou celodenně v zaměstnání, je nutné posilovat citovou stránku jejich rozvoje a současně také prohlubovat a rozvíjet jejich schopnosti a znalosti v oblasti ekologické výchovy a to jak teoreticky tak i prakticky.

Školní družina si klade za cíl, aby se děti, které toto zařízení navštěvují, mohly ve všech volných, ale i řízených aktivitách, které jsou vždy pro dítě dobrovolné, uplatňovat a rozšiřovat si svoje znalosti, schopnosti a dovednosti a tím se zcela socializovaly do společnosti, ve které budou tyto znalosti předávat dále.

Aktivity:

- **v rámci běžného programu - družinové kroužky:**
 1. sportovní,
 2. literárně - výtvarný,
 3. výtvarný,
 4. pracovní,
 5. ekologický,
 6. přírodovědný
 7. dovedné ruce
 8. dramatický

▪ **nad rámec běžného programu:**

- flétna,
- stolní tenis,
- pohybové hry,
- gymnastika,
- angličtina,
- košíková,
- keramika,

- fotbal,
- tenis,
- klíčové hry,
- florbal,
- počítače,
- dopravní výchova,
- kytara.

2. Základní údaje o školní družině

Školní družina každoročně otvírá několik oddělení, do kterých dochází děti z 1.- 4. tříd naší základní školy. Některá oddělení provozují svoji činnost v učebnách kmenových tříd a několik oddělení má již své vlastní třídy. Společný prostor pro všechna oddělení se nachází v přízemí budovy. Využívá se v odpoledních hodinách po návratu dětí z pobytu venku až do jejich rozchodu a zároveň je využíván k rannímu scházení. Prostor je vybaven k volno-herním aktivitám dětí.

Právní forma školní družiny:

Školní družina je součástí ZŠ a MŠ Barrandov, která je školou s právní subjektivitou, zřizovatelem je MČ Praha 5.

Kriteria přihlašování dětí do školní družiny:

Zápisní lístky pro přihlášení dětí , které nastupují do prvních tříd jsou rozdány rodičům budoucích prvňáčků při první informační schůzce, která se koná v červnu .Předběžný zájem o školní družinu se zjišťuje již u zápisu, před kterým jsou dny otevřených dveří a rodiče si i s dětmi mohou prohlédnout všechny prostory školní družiny a na určitou dobu se zapojit do činností, které právě probíhají. Současně se zápisními lístky je rozdán rodičům i řád školní družiny včetně pokynů provozu ve školní družině a neplacených kroužků školní družinou provozovaných.Po odevzdání řádně vyplněných zápisních lístků jsou děti do školní družiny přijaté na základě rozhodnutí ředitele školy. Je povinností dětí i jejich rodičů či zákonných zástupců dodržovat řád i povinnosti školní družiny.

3. Ekonomické podmínky

Úplata za školní družinu činí měsíčně 200,- Kč (rozumí se tím i jeden odchozený den v měsíci).

Úplata se hradí buď měsíčně (vždy do 15. dne v měsíci) nebo třemi splátkami – tzn. v září 800,- Kč (zaplaceno do prosince), v lednu 600,- Kč (zaplaceno do března), v dubnu 600,-Kč (zaplaceno do června). Hradí se převážně převodem na účet školy, ve výjimečných případech hotově v kanceláři školy. V průběhu měsíce září dostane každý žák své variabilní číslo na daný školní rok.

V případě písemného odhlášení žáka ze ŠD lze úplatu od následujícího měsíce vrátit.

Na úplatu ze zájmového vzdělávání může být poskytnuta sleva či úplné prominutí při pěstounské péči nebo v sociálním případě. Rodiče si podají písemnou žádost a doloží doklad ze sociálního úřadu. Každé čtvrtletí musí být doklad aktualizován.

4. Personální podmínky

Provoz zajišťuje 10 vychovatelek v 10 odděleních. Všechny vychovatelky si prohlubují vzdělání samostudiem.

5. Podmínky bezpečnosti a zdraví

Školní družina vytváří bezpečné prostředí pro rozvoj žáků, ve kterém se všichni zúčastnění cítí dobře. Podporuje dobré vztahy mezi žáky, dospělými a žáky, vzájemnou spolupráci, respektuje individualitu žáků. Vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích.

Školní družina se řídí těmito řády:

- vnitřní řád ŠD
- vnitřní řád školy
- provozní řád školní jídelny
- řád pro vycházku

Provoz a režim ve školní družině:

**Provoz ve školní družině začíná každý den
v 6.30 hod. a končí v 17.30 hod.**

Ranní ŠD - začíná v 6.30 a je vždy na hlavní budově /škola Chaplinovo nám./.
Vychovatelka přebírá děti osobně u vchodu do šaten
v 6.30, 6.45, 7.00 a v 7.15 hod.

Od 7.15 do 7.40 hod. probíhá zájmová činnost. Děti odchází do tříd
v 7.45 hod.

Odpolední činnost ŠD - začíná po ukončení vyučování **a končí v 17.30 hod.**

Po vyučování odchází děti s vychovatelkou na oběd.
Mezi **14.00 a 15.00hod. probíhá zájmová činnost a vycházky.**
V této době neodchází děti ze ŠD, to znamená, že mohou odcházet
ve 14.00hod. a potom od 15.00hod kdykoliv.
Provoz ŠD končí v 17.30hod.

Odchod dětí ze ŠD se řídí:

1. podle zápisního lístku:

- a/ samostatně - dítě odchází samo
- b/ s doprovodem - dítě předává vychovatelka u šaten rodičům

2. Jinak než je uvedeno v zápisním lístku:

V případě, kdy se liší odchod dítěte od údajů uvedených v zápisním lístku, je nutné vypsát lísteček, kde bude uvedeno jméno, datum, hodina, způsob / samo či s doprovodem/ odchodu dítěte a podpis zákonného zástupce.

Vyzvedávat děti smí jen oprávněné osoby uvedeny na zápisním lístku.

Řád pro vycházku

Žáci jsou povinni dodržovat pokyny všech pedagogických pracovníků při vycházce.

Maximální počet žáků při vycházce na jednoho pedagogického pracovníka je 25 dětí.

Maximální počet žáků při koupání v bazénu či koupališti je 6 na jednoho pedagogického pracovníka.

Odchod dětí ze školní družiny

Možnosti odchodu dětí ze školní družiny:

- po obědě dítě odchází **bez doprovodu** /oběd absolvuje s třídním učitelem/
 - tento den se neúčastní činnosti ve ŠD
- dítě odchází ve 14.00 hod.: a/ **odchází samo** – nutno vyplnit v zápisním lístku nebo napsat prohlášení: „Dítě odchází bez doprovodu ve 14.00 hod.“
 - b/ dítě je **osobně předáno rodičům**, popř. jiným pověřeným osobám – nutno vyplnit v zápisním lístku nebo napsat prohlášení: „Dítě odchází s doprovodem ve 14.00 hod.“ Vychovatelka přivede dítě do vestibulu školy.
- mezi 14.00 a 15.00 hod. děti **neodcházejí ze ŠD** / v tuto dobu probíhá ve ŠD zájmová činnost a děti chodí na vycházky/

Po 15.00 hod. je možno vyzvednout dítě *kdykoliv* – stačí zazvonit na zvonek ve školním vestibulu a nahlásit jméno a třídu žáka, popř. vyplnit v zápisním lístku nebo napsat prohlášení: „Dítě odchází bez doprovodu“.

Možnosti odchodu dětí na mimodružinové kroužky /kopaná, flétna, keramika.../:

- **po vyučování** může dítě odejít na školní kroužek, po skončení kroužku bude přijato zpět do ŠD
- **ve 14.00 hod.** může dítě odejít na školní kroužek, po skončení kroužku bude přijato zpět do ŠD
- mezi 14.00 a 15.00 hod. **nelze** zajistit odesílání dětí na kroužky / v tuto dobu probíhá ve ŠD zájmová činnost a děti chodí na vycházky/
- **od 15.00 hod.** je možno odeslat děti na školní kroužek , po skončení kroužku bude přijato zpět do ŠD

Krizový scénář

Zapomenutý žák v ŠD

- 1/ nejdříve kontaktovat rodiče – domluvit se
- 2/ pokud se neodvoláme rodičům, další půl hodiny počkáme
- 3/ kontaktovat vedení školy (mobil na p. ředitel a paní zástupkyni)
- 4/ kontaktovat sociální pracovníci (kontaktní tel. č., zjistit ústav – diagnostický či dětský domov) a předat žáka (s sebou: jméno a příjmení dítěte, bydliště dítěte, jeho rodné číslo, kontakty na rodiče)
- 5/ všechny náklady s tím spojené (plat vychovatelky nad rámec její pracovní doby, telefonické hovory, cestovné,...) hradí zákonný zástupce žáka

Úraz

- 1/ poskytnou základní první pomoc
- 2/ volat záchrannou službu nebo rodiče (dle rozsahu úrazu)
- 3/ vyhotovit zápis úrazu

Nemoc

- 1/ volat rodičům a zajistit adekvátní podmínky
- 2/ vychovatelka nesmí podat žákovi žádný lék

Šikana

- 1/ informovat vedení školy
- 2/ vyšetřit okolnosti
- 3/ informovat rodiče
- 4/ provést preventivní opatření

6. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Všichni pedagogičtí pracovníci přihlížejí k individualitě všech zúčastněných. S žáky se speciálními potřebami se bude adekvátně pracovat, minimalizovat jejich handicap, připravovat pro ně podmínky k rozvoji vzhledem k jejich možnostem.

Při výběru činností ve školní družině, při motivování a hodnocení žáků budeme brát ohled na integraci těch, kteří mají nějaký handicap.

Nastoupí-li takový žák do ŠD, je v zájmu zdraví dítěte, aby rodič předal veškeré informace o jeho zdravotním stavu (epilepsie,...).

Spolupráce s rodiči:

Uskutečňuje se především na třídních schůzkách, kde jsou rodiče seznamováni s aktivitami oddělení do kterých jejich děti docházejí. Formou diskuse a také přes informace, které jim děti doma předávají jsou rodiče informováni o náplni jednotlivých oddělení. Někteří rodiče se podílejí i na materiální pomoci především různými druhy materiálů potřebných pro pracovní a výtvarné činnosti dětí.

Formy zájmového vzdělávání

V této oblasti vycházíme ze zkušeností předešlého školního roku z jeho kladů, ale i jeho záporů, z toho co se nám povedlo, ale i z toho co by mohlo být ještě lepší a pro všechny větším přínosem. Do této oblasti zařazujeme i práva dětí, která jsou zakotvena v Úmluvě dítěte.

Opíráme se o znalosti, zájmy a zkušenosti dětí a snažíme se je rozvíjet a uspokojovat tak, aby dítě bylo po stránce citové a vědomostní uspokojené.

Pravidelná činnost

Je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového vzdělávání (výtvarná a pracovní činnost, dramatická a hudební výchova, sportovní aktivity), odpočinkové činnosti, rekreační činnosti.

Příležitostné činnosti /Tradice/:

- **v oddělení:** Vítání prvňáčků
Oslavy narozenin a jmenin dětí
Vánoční besídka
Velikonoční pomlázka
Výroba dárečků pro maminky ke Dni matek
- Mikulášská nadílka
Karneval – masopust, čarodějnice
Divadelní představení
Filmová představení
Oslavy „ Dne dětí „

7. Cíle zájmového vzdělávání

- vytváříme příjemné, bezpečné a motivující prostředí
- vedeme žáky k tvořivému myšlení a logickému uvažování
- učíme žáky řešit problémy
- vedeme žáky k efektivní komunikaci
- vedeme děti ke spolupráci
- vedeme děti k toleranci
- vedeme děti k odpovědnosti
- rozvíjíme spolupráci s rodiči dětí

8. Obsah zájmového vzdělání

V rámci pedagogického procesu ve školní družině se prioritně zaměřujeme na rozvoj následujících klíčových kompetencí:

- *Klíčová kompetence k řešení problémů*
- *Klíčová kompetence komunikativní*
- *Klíčová kompetence sociální a personální*
- *Klíčové kompetence občanské*
- *Klíčové kompetence pracovní*
- *Klíčová kompetence k trávení volného času*

Při rozvíjení dovedností respektujeme u účastníků zájmového vzdělávání jejich individualitu a výstupy z činností směřujeme přiměřeně k jejich věku, možnostem a okolnostem.

Klíčová kompetence k řešení problémů

- žák dokáže samostatně vyřešit problém nebo si dokáže požádat o pomoc druhé
- všímá si problémů druhých a umí nabídnout řešení
- nenechá se odradit případným nezdarem a hledá řešení
- uvědomuje si odpovědnost za svá rozhodnutí
- umí vyhledat informace k řešení problému

Klíčová kompetence komunikativní

- dokáže prezentovat sám sebe, svou práci
- vhodnými argumenty dokáže obhájit svůj názor
- vyjadřuje se kultivovaně
- umí pracovat s informacemi
- využívá získané dovednosti ke spolupráci

- dokáže vést dialog
- nebojí se vyjádřit svůj názor
- naslouchá názorům druhých, rozumí jim a respektuje je
- žák se umí souvisle vyjádřit mluveným slovem

Klíčová kompetence sociální a personální

- žák dokáže spolupracovat, vyjadřovat své názory
- umí jednat s dospělými
- zná možnosti, jak zvládat své emoce a sebereflexi na ně
- je ohleduplný k okolí a ochotný k pomoci
- umí přijmout názor druhého, respektuje ho a spolupracuje při řešení problému

Klíčové kompetence občanské

- uvědomuje si svou odpovědnost
- žák respektuje druhé
- respektuje osobní i kulturní různorodosti
- dokáže odolat psychickému nátlaku
- zná svá práva a povinnosti
- chápe a vnímá tradice, historii a kulturu
- je ohleduplný k přírodě

Klíčové kompetence pracovní

- umí zhodnotit práci svou i druhých
- žák používá bezpečně pracovní pomůcky a vybavení
- dokáže pracovat podle instrukcí
- váží si práce své i ostatních
- chrání zdraví své i druhých
- reaguje na potřeby druhých
- je ohleduplný k přírodě i lidem okolo sebe
- udržuje pořádek ve svých věcech a na pracovním místě

Klíčová kompetence k trávení volného času

- vytváří si návyky pro udržení zdravého životního stylu
- rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času
- vybírá vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní volný čas
- rozvíjí své zájmy a záliby
- umí říci „ne“ na nevhodné aktivity
- umí vhodně relaxovat
- rozvíjí talent
- prohlubuje sebereflexi

Téma:

Zdraví a vzdělaní lidé jsou zárukou dalšího života na zdravé a krásné planetě Zemi chraňme ji!

Zpracované téma se prolíná do všech výchov, které jsou rozpracovány v tématických plánech ve spolupráci s dětmi. Vycházíme ze znalostí dětí a jejich zájmu o další rozšiřování poznatků, znalostí a dovedností, jak praktických tak i teoretických.

Podtémata:

1. Člověk a jeho nejbližší okolí
2. Člověk a příroda
3. Člověk a zdraví
4. Člověk a společnost
5. Místo, kde žijeme
6. Člověk a literatura
7. Člověk a „velký svět,,

Všechny úkoly, které vycházejí z plánu školní družiny plníme se všemi dětmi, hodnotíme je společně a formou rozhovorů se přesvědčujeme o jejich kladech, ale i záporech. Hodnotíme vše co se nám povedlo i to co se nám nepovedlo a jak to udělat, aby to bylo správné.

9. Realizace

Třídní vzdělávací program si vytváří každá paní vychovatelka ve svém oddělení. Tento program je součástí vzdělávacího programu pro školní družinu.

Třídní vzdělávací program představuje plán činností pro určité oddělení a je rozvržen do určitých časových úseků.

Pravidla pro realizaci:

- ✓ věk, předpoklady a zkušenosti dětí jednotlivých oddělení,
- ✓ vytváření vztahu k sobě samému, ostatním lidem, ale i k okolnímu světu,
- ✓ propojení oblastí a podmínek, za kterých bude vzdělávání probíhat,
- ✓ hodnocení a sebehodnocení práce / děti i vychovatelky/.

Důležité je, aby převládaly spontánní činnosti nad činnostmi řízenými. Je nutné dávat dětem více volného prostoru pro sebevyjádření a více se věnovat individuálnímu přístupu.

Preferujeme:

- Individuální přístup k dětem i k dětem s různými typy postižení / SPU, ADHD, apod./.
- Prevenci v oblasti omamných látek / drogy, nikotinismus/.
- Prevenci v oblasti násilí / šikana, agrese, týrání, pedofilie, apod./.
- Znalosti z oblasti dopravních předpisů pro chodce a cyklisty.
- Upevňování znalostí o první pomoci.
- Seznamování se zdravým stylem života / životospráva, pitný režim, správné držení těla aj./.

10. Hodnocení

Hodnocení třídních programů se provádí na poradách školní družiny jedenkrát měsíčně /klady a zápory, jednotlivci i kolektivy včetně chování a dosažených výsledků/.

Hodnocení vzdělávacího programu ŠD

- na pedagogických poradách, kterých se účastní všichni pedagogičtí pracovníci,